

JOGI, MEGFELELŐSÉGI ELEMZÉS

A compliance szerepe az Állami Számvevőszék tevékenységében

Előadó: Dr. Farkasinszki Ildikó szervezési vezető, Állami Számvevőszék

Compliance – szervezeti integritás

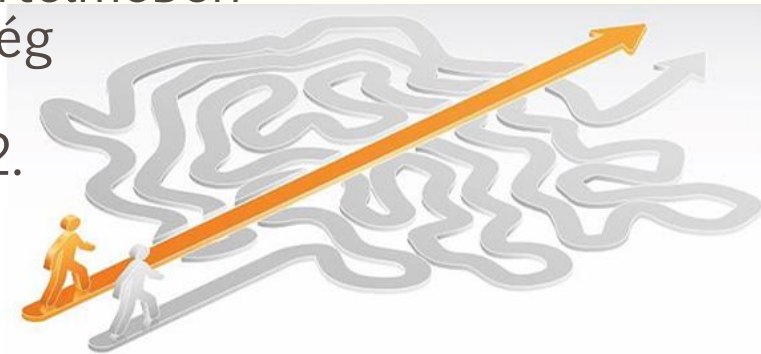
- A **compliance** a szabályoknak megfelelő működést jelent, a gazdasági társaság vagy szervezet – külső és belső tevékenységét tekintve – megfelelés a külső jogszabályi, belső szervezeti előírásoknak, valamint az erkölcsi, társadalmi elvárásoknak, szabályoknak.
- A **compliance kockázat** jogi, szabályozói szankcióval, jelentős pénzügyi veszteséggel, vagy az üzleti jó hírnév elvesztésével fenyeget annak következtében, hogy a szervezet vagy társaság működése nem felel meg a jogszabályoknak, belső eljárásrendeknek, a felügyelet és a szakmai szövetségek ajánlásainak és egyéb magatartási szabályoknak.
- A compliance és a **szervezeti integritás** fogalmának meghatározása alapvetően nem különbözik egymástól. A compliance tevékenységet, a compliance szervezet működtetését, a compliance funkciók egységes szabályozását a szervezet vagy társaság mérete, működésének, tevékenységének jellege indokolhatja.

Szervezeti integritás

- A **szervezeti integritás** a szervezetre vonatkozó szabályoknak, valamint a szervezet részére vagy általa meghatározott értékeknek és elveknek megfelelő működés.
- Az **integritáskontrollok** a szervezetre vonatkozó szabályok betartását segítő kontrollok, valamint azok a nem kötelező előírások, melyek a szervezet részére vagy általa meghatározott értékeknek és elveknek megfelelő működést segítik elő. Ha egy kontroll alkalmazását jogszabály, belső szabályzat kötelezően elírja, ún. „kemény” integritáskontrollról, ha a szabályozást (pl. magatartási kódexet) a szervezet önként vezette be, akkor „lágý” integritáskontrollról beszélünk.
- A megfelelően kiépített integritáskontrollok növelik a szervezet ellenálló képességét a korrupciós kockázatokkal szemben.

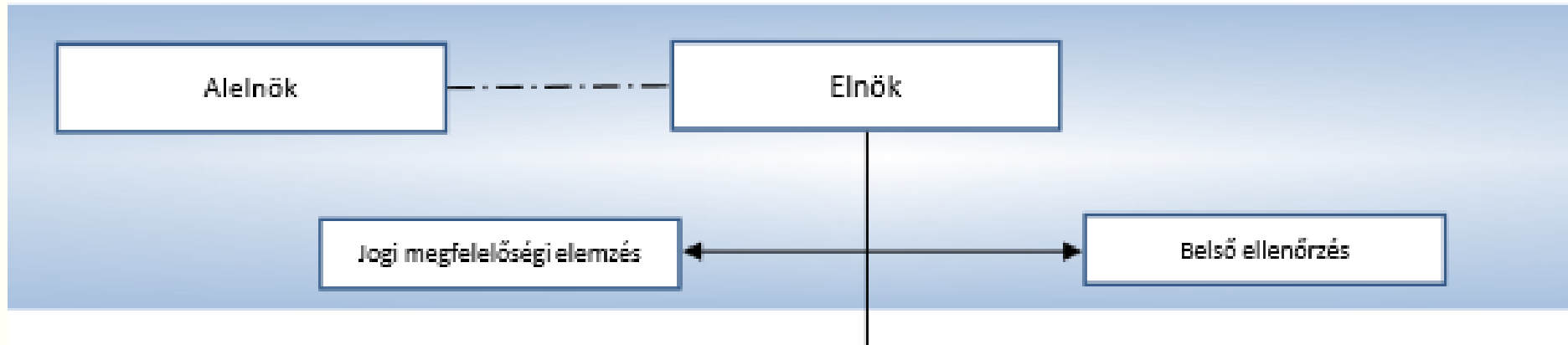
Állami Számvevőszék - Jogi, megfelelőségi elemzés

- A legfőbb ellenőrző intézményeknek feladatellátásuk tekintetében olyan eljárásokat kell kialakítaniuk, amelyek alkalmasak a munkavégzés során **minőségi szempontból felmerülő kockázatok felmérésére**.
- Az Állami Számvevőszék **küldetése**, hogy szilárd szakmai alapon álló, **értékkeremtő ellenőrzéseivel** előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és járuljon hozzá a „jó kormányzáshoz”.
- Az Állami Számvevőszék a **Stratégiájában** deklaráltaknak megfelelően elkötelezett híve a **minőségközpontú működésnek**.
- Az Állami Számvevőszék elnökének az Állami Számvevőszék **Szervezeti és Működési Szabályzatáról** szóló 4/2014. (XII.31.) ÁSZ utasítása 27. §-a értelmében az Állami Számvevőszéknél a jogszerű működés és tevékenység biztosítása érdekében jogi, megfelelőségi elemzés működik. A 2011. évi új ÁSZ tv. alapján átalakított SZMSZ szerint a 2012. évtől indult a kialakítása. Az Alaptörvény közpénzügyi fejezete keretezi.

Jogi, megfelelőségi elemzés szervezetben belüli elhelyezkedése

Állami Számvevőszék szervezeti felépítése és szervezetirányítási rendje

- Forrás: 4/2014. (XII.31.) ÁSZ utasítás (SZMSZ) 2. melléklete

Rövid történeti áttekintés

- Az új ÁSZ tv. elfogadását követő **első SZMSZ** már tartalmazott – a jogszerű működés és tevékenység biztosítása érdekében – a jogi, megfelelőségi elemzésre vonatkozó rendelkezéseket.
- Az elmúlt években a szükségleteknek megfelelően **fejlődött** a szervezet, illetve ezzel párhuzamosan a jogi, megfelelőségi elemzés területe is.
- A jogi, megfelelőségi elemzésre vonatkozó szabályozás az aktuális szükségleteknek, végbement **szervezeti fejlesztéseknek**, valamint a projektszerű működésnek megfelelően került kialakításra.
- Az Állami Számvevőszék működéséből fakadóan, a Jogi, megfelelőségi elemzés a szervezeten belül autonóm, önálló felelősségviseléssel rendelkezik, és feladatellátása során keletkező kimeneteknek köszönhetően hatással bír az **egész szervezet** működésére.
- A **minőségirányított működés** kiemelkedő garatóré. Nemzetközi irányadó szabvány a 2010-ben nemzetközileg kiadott ISSAI20 és az ISSAI30 etikai irányelvek, melyet az ÁSZ elnöke 2012-ben hirdetett ki.
- A jogi, megfelelőségi elemző tevékenységgel megbízott számvevő a tevékenységét az általa készített és az elnök által jóváhagyott **éves terv** szerint, illetve az elnök eseti utasítása alapján végzi.

Az SZMSZ-ben foglaltak alapján a jogi, megfelelőségi elemzés kiterjed:

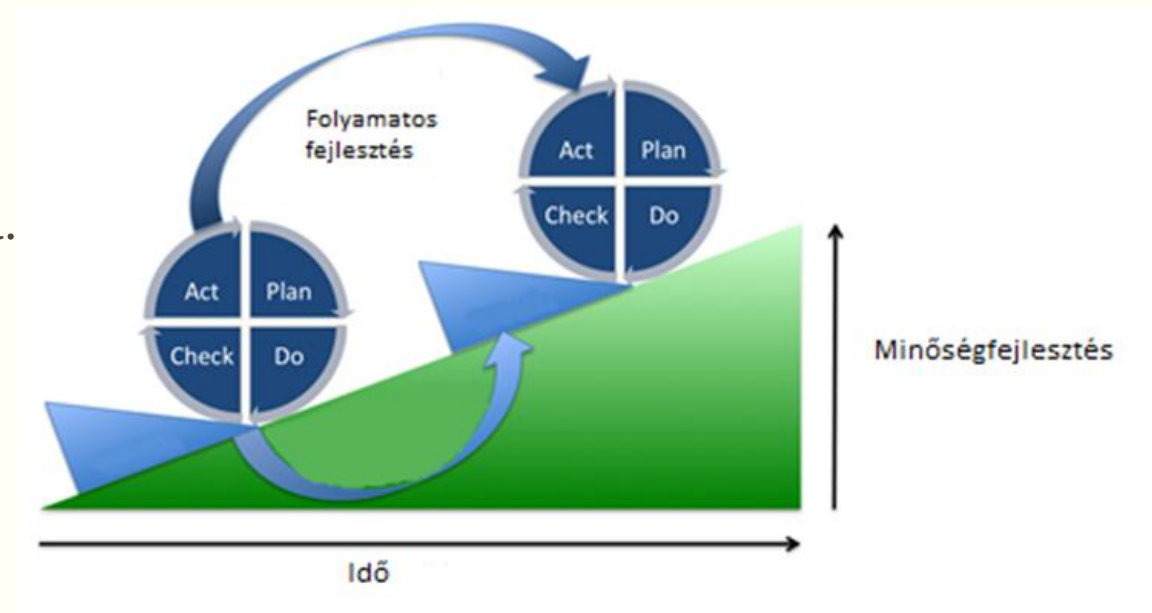
- az Állami Számvevőszék **szervezeti felépítésének, működésének és tevékenysége** ellátásának jogszabályi megfelelőségére,
- az **irányítási eszközök** jogszabályokkal és egymással való összhangjára,
- az Állami Számvevőszék által kötött **szerződések, megállapodások** jogszabályoknak, illetve belső szabályozásnak való formai, tartalmi megfelelőségére,
- az Állami Számvevőszék **egyedi munkáltatói intézkedései** jogszabályoknak, illetve belső szabályozásnak való megfelelőségére,
- a **normatív szabályok** és az arra épülő **gyakorlati működés** közti összhangra,

Az SZMSZ-ben foglaltak alapján a jogi, megfelelőségi elemzés kiterjed továbbá:

- a **belső szabályozási** hiányosságok feltérképezésére,
- az ellenőrzést végző **számvevők munkájának minőségi** megfelelőségére,
- az ellenőrzést végző számvevő és az ellenőrzésvezető között felmerülő **szakmai véleménykülönbség** megfelelőségi elemzésére,
- az **ellenőrzési alapfunkció, valamint az azt támogató és kiegészítő** funkciók szabályszerű működésének megfelelőségére.
- A gyakorlatban a belső kontrollok szabályozási környezetéért felelős belső irányító szervezeti egység (ETIO) minőségi kontrollja.

Jogi, megfelelőségi elemzés tárgya

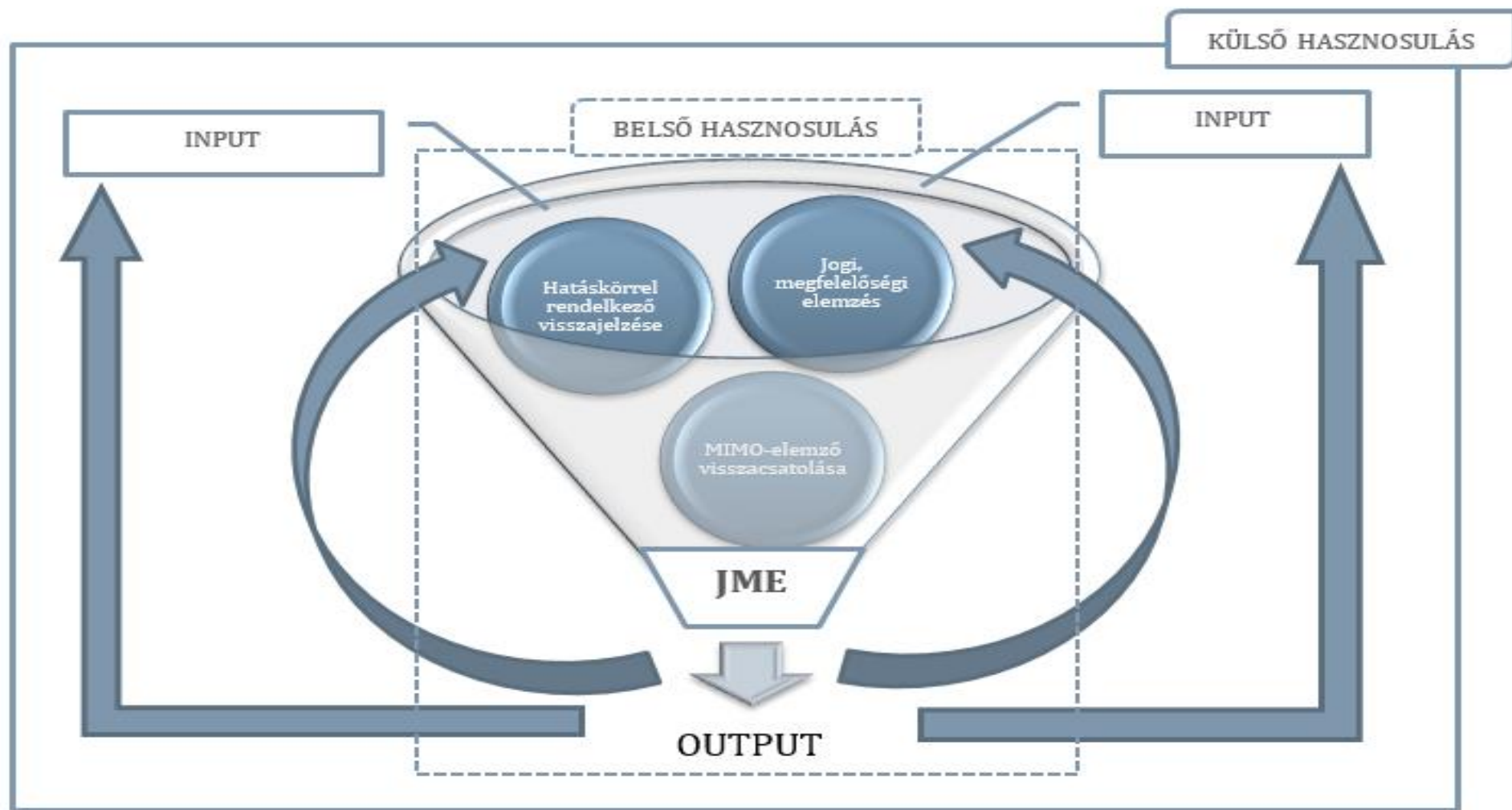
- A Jogi, megfelelőségi elemzés kezdeti időszakában az ellenőrzési folyamat **4. szakaszához** kapcsolódó számvevői munkaanyagok képezték az elemzések tárgyát.
- Az elemzések fokozatosan kiterjesztésre kerültek az **egységeken** (vezetési-törzskari funkció, ellenőrzési támogató funkció, felügyeleti funkció) készült számvevői munkaanyagokra.
- Jelenleg is **folyamatban van** több területre vonatkozóan a jogi, megfelelőségi elemzés kiterjesztése, ennek megfelelően az elemzési szempontrendszer kidolgozása, megújítása.

Jogi, megfelelőségi elemzések hasznosulása 1.

- Kiemelten fontos a jogi, megfelelőségi elemzések során tapasztaltak, illetve az elemzésekben foglaltak **hasznosulása**.
- Ezért a tapasztalatok, valamint az elemzésekben foglaltak hasznosulásának előmozdítása érdekében a Jogi, megfelelőségi elemzés elősegíti, hogy a megfelelőségi elemzés főbb megállapításait a **hatáskörrel rendelkező vezető** megismerje. Visszacsatolási szerep a folyamatok értékeléséhez.
- A Jogi, megfelelőségi elemzés kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a jogi, megfelelőségi elemzésekben feltárt eltérések, hiányosságok a **beavatkozási szükségleteknek és cselekvési lehetőségnek megfelelő címzettekhez** jussanak el a hasznosulási kapcsolatain keresztül.
- A jogi, megfelelőségi elemzések hozzájárulnak az ÁSZ szilárd alapokon nyugvó, szakmai stabilitásához, a minőségközpontú működéshez, valamint az önálló számvevői felelősség erősítéséhez.

A hasznosulás folyamata és területei a Jogi, megfeleléségi elemzés feladatellátásához kapcsolódóan

Jogi, megfelelőségi elemzések hasznosulása 2.

- A jogi, megfelelőségi elemző tevékenységgel megbízott számvevő a tevékenységének tapasztalatairól jelentést készít, amelyben értékeli az elemzett tárgykör meghatározott szempontok szerinti megfelelőségét vagy annak hiányát, rámutat a hiányosságokra, illetve az eltérések okaira és intézkedési javaslatot fogalmaz meg
- A jogi, megfelelőségi elemzések során tett megállapítások alapján olyan intézkedések kerülnek megfogalmazásra, amelyek:
 - hozzájárulnak a teljesítménymutatók (gazdaságosság, hatékonyság, eredményesség) javulásához,
 - tájékoztatást adnak a szervezetben hasznosítható információkról,
 - hozzájárulhatnak a belső szabályozók megbízhatóságához, naprakész állapotának megőrzéséhez,
 - a kiemelkedő minőségű, valamint innovatív gyakorlatot alkalmazó számvevői munkaanyagok jó gyakorlatként kerülnek bemutatásra képzés keretében.

Jogi, megfelelőségi elemzések hasznosulása 3.

- A JME feladatellátásával hozzáadott értéket teremt, valamint támogatja az (ön)tanulószervezetté válás folyamatát. A jogi, megfelelőségi elemzések hozzájárulnak:
 - a szervezet működésének javulásához, sikerességéhez valamint tanulásához,
 - a számvevői munkaanyagok minőségének javítása által a számvevőszéki jelentések minőségének javulásához,
 - valamint az egyén képzéséhez, fejlesztéséhez, sikeréhez.

(ÖN)TANULÓSZERVEZET

- A tanulószervezetté válás a **versenyelőny** egyik **legfontosabb forrása**. Képesé teszi a szervezetet a **gyors és rugalmas alkalmazkodásra**, a **kreatív és újszerű megoldások** keresésére és transzformációs változásokra a **kéthurkos tanulás** segítségével.

Ahhoz, hogy egy szervezet tanulószervezetté váljon, **5 alapelv**nek kell érvényesülnie:

- **rendszerben való gondolkodás** (feladatki szabó vezetői utasítás sablon alkalmazása, a funkcionális stratégiák alapján kidolgozott operatív tervek összehangolása),
 - **önmagunk irányítása** (önálló számvevői felelősség),
 - **gondolati mintáink folyamatos felülvizsgálata** (nyelvhasználati koncepció),
 - **közös jövőkép** (ÁSZ jelenlegi stratégiai dokumentumrendszere),
 - **csoportos tanulás** (pl.: vezetői kompetenciafejlesztő tréning).
- Az ellenőrzési folyamatra vonatkozó iránymutatások kidolgozása jó példa a **kéthurkos tanulásra**.
 - A „**tanulószervezetté válás**” egy hosszú, a szervezet egészére kiterjedő, a szervezeti kultúrát alapjaiban befolyásoló (módosító) folyamat. Ennek főbb pillérei a szervezeti diagnózis, a szervezeti kultúra formálása, valamint az egyéni és csoportos tanulás módszerének mind szélesebb körrel történő megismertetése.

KÖSZÖNÖM
MEGTISZTELŐ
FIGYELMÜKET!

